

Memo Project Samenwerking VO & VSO – Naar Inclusiever Onderwijs

Aan : VO- en VSO-scholen binnen Samenwerkingsverband 22.02 VO
Van : Samenwerkingsverband 22.02 VO
Datum : Start: 17 april 2025
Onderwerp : Voorstel aanpak wachtlijst VSO cluster 4 – gezamenlijke verantwoordelijkheid en toekomstgerichte samenwerking met betrekking tot verwijzing naar cluster 4.

Aanleiding

De toenemende wachtlijsten binnen het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) vormen een groeiend knelpunt binnen het samenwerkingsverband 22.02 VO, zie ook de rapportage vanuit de inspectie: “Het SWV moet ervoor zorgen dat voor alle leerlingen binnen het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplek beschikbaar is en blijft.” Op dit moment voldoet het SWV niet aan haar wettelijke opdracht, constateerde de inspectie van het Onderwijs. Want er zijn wachtlijsten voor het vso. Het is een gezamenlijke opdracht om dit knelpunt aan te pakken. Op zowel korte als lange termijn. Zodat de druk op het vso afneemt en leerlingen beter op maat geholpen worden in -zoveel mogelijk- de eigen context van de reguliere school. Deze druk vraagt om een gezamenlijke en structurele aanpak op zowel korte als lange termijn.

Het is wenselijk dat leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte meer binnen het reguliere voortgezet onderwijs (VO) opgevangen en ondersteund kunnen worden, zodat de druk op het VSO afneemt en de expertise binnen het VO vergroot wordt.

De AV heeft zichzelf in juni 2024 een krimpopdracht gegeven, om ervoor te zorgen dat met ingang van het schooljaar 2025-2026 niet meer dan 215 leerlingen staan ingeschreven bij het VSO Cluster 4. Op dit moment worden er 225 leerlingen ingeschreven, met een wachtlijst van 5 leerlingen op 1 mei 2025 (waarvan we weten dat deze groeiende is).

Analoog aan het voorstel in deze memo loopt een opdracht van schoolleiders aan zichzelf, welke op dit moment stilligt. In combinatie met dit voorstel kan deze opdracht wellicht weer nieuw leven ingeblazen worden, of in het verlengde daarvan gezien worden.

Het doel van deze memo is een aanzet om in gesprek te gaan met schoolleiders over de concretisering van de aanpak op korte en lange termijn voor wat betreft de wachtlijst bij het VSO Cluster 4. Parallel hieraan loopt de in- en uitstroom bij het VSO Cluster 4.

Voorstel: Aanpak korte en lange termijn

1. Korte termijn (schooljaar 2025–2026)

- **Analyse van ingeschreven leerlingen bij het VSO Cluster 4 en leerlingen op de wachtlijst van het VSO Cluster 4**

In samenwerking met het VSO Cluster 4 inventariseren welke leerlingen op de wachtlijst, en binnen de reeds geplaatste leerlingen, mogelijk ondersteund kunnen worden binnen het reguliere VO. Dit kan eventueel met of zonder betrokkenheid van het VSO (denk aan ambulante begeleiding, expertise uitlenen en/of uitwisselen of deeltijdplaatsing).

- **Opname in VO**

VO-scholen nemen de verantwoordelijkheid deze leerlingen op te nemen (deze verdeling moet nog bepaald worden) indien blijkt dat zij met aanvullende/extra ondersteuning binnen het reguliere onderwijs geholpen kunnen worden. De plaatsing kan gefinancierd worden via een toelaatbaarheidsverklaring (TLV), die flexibel ingezet wordt voor extra ondersteuning op schoolniveau.

- **Flexibele inzet VSO in VO**

VSO-expertise kan tijdelijk worden ingezet in VO-voorzieningen (bijv. ambulante inzet of gedeelde trajectgroeparrangementen), waardoor expertise van beide sectoren benut wordt.

- **Start van werkgroep “schakelbeleid”**

Oprichting van een werkgroep die kaders ontwikkelt voor het schakelen tussen VO en VSO, inclusief terugplaatsingsbeleid, tussentijdse evaluatiemomenten en samenwerking in begeleiding.

- **Optie tot tijdelijke vergroting van de plaatsingscapaciteit van het VSO Cluster 4**

Om te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten, of verwezen worden naar buiten de regio, wordt de plaatsingscapaciteit binnen het VSO Cluster 4 tijdelijk vergroot. Hiermee wordt er op korte termijn tijd gecreëerd om op lange termijn de doelstellingen te kunnen behalen. Leerlingen krijgen, naast een plek op een school, direct de benodigde ondersteuning welke binnen het reguliere VO (nog) niet geboden kan worden.

Lange termijn (vanaf schooljaar 2026–2027)

Alle VO-scholen starten vanaf schooljaar 2026–2027 met een intern of gedeeld arrangement vergelijkbaar met de trajectgroep van het Esdal College, als schakelgroep tussen het VO en VSO (of zetten dit voort, of passen bestaande structuren aan). Hierin moet ook ruimte zijn voor de eigen identiteit, visie en missie van de school.

Dit arrangement richt zich op:

- het voorkomen van VSO-verwijzingen;
- intensieve begeleiding (vergroten) binnen het VO;
- samenwerking met VSO-professionals en/of expertise;
- ruimte voor maatwerk, eventueel deeltijd VSO-inzet;
- terug kunnen schakelen naar het VO vanuit het VSO.

Scholen mogen kiezen of zij dit schoolintern organiseren, in samenwerking met andere VO-scholen, of in co-creatie met VSO-scholen. De voorkeur van het samenwerkingsverband gaat ernaar uit dat elke schoollocatie (of clustering van) in een dergelijke arrangement voorziet, in het kader van thuisnabij onderwijs.

VO-scholen zetten in op scholing/professionalisering van het eigen personeel om de ondersteuning aan leerlingen met gedragsmatige- en/of psychische problematiek te vergroten. In het schooljaar 2024-2025 heeft het SWV 22.02 VO voorzien in de mogelijkheid tot scholing op dit gebied, waar enkele scholen al gebruik van hebben gemaakt. Ook in het schooljaar 2025-2026 is het SWV 22.02 VO voornemens deze opleiding aan te bieden en dus hierin te voorzien. De deadline voor aanmelding was 9 mei 2025 en op dat moment hebben vijf van de negen scholen aangegeven hier belangstelling voor te hebben.

Financiering

Bekostiging VO-scholen (opties)

- (Tijdelijke) Flexibele inzet van TLV-middelen binnen het VO om extra ondersteuning te realiseren.
- Onderzoek naar aanvullende bekostigingstrajecten via het samenwerkingsverband voor opstart en onderhoud van trajectgroeparrangementen.
- Mogelijkheid voor tijdelijke projectsubsidie om pilots te starten (dit moet nog onderzocht worden).

Bekostiging VSO-scholen (opties)

- Bekostiging voor (ambulante) inzet in het VO.
- Financiële stimulans voor samenwerkingstrajecten met VO.
- Duidelijke afspraken over inzet, kostenverdeling en effectmeting.

Kaders en Schakelbeleid

Kaderontwikkeling (voorstel)

Er worden kaders uitgewerkt op het gebied van:

- verwijsbeleid (herziening TLV-procedure) en terugplaatsingscriteria (schakelbeleid);
- inzet en verantwoording TLV-gelden in het VO;

- minimale eisen aan VO- trajectgroeparrangementen (organisatie, personele inzet, samenwerking VSO).
- Monitoring en evaluatie
Jaarlijkse evaluatie van de wachtlijstontwikkeling, capaciteit, doorstroom en effectiviteit van ingezette arrangementen.

Vervolgstappen

1. Akkoord vanuit de AV om dit plan, inclusief bekostiging, uit te voeren dan wel concreter uit te werken.
2. Lijst VSO Cluster 4 met schakelbare leerlingen (mei/juni 2025) welke ondersteuning per leerling nodig is inzichtelijk krijgen voor regulier vo, met plan van aanpak per leerling.
3. Ontwikkeling plan van aanpak per school voor zomervakantie 2025.
4. Start implementatie korte termijnmaatregelen vanaf augustus 2025.
5. Formele vaststelling kaders en verplichtingen in het ondersteuningsplan 2026–2030.
6. Start implementatie lange termijnmaatregelen vanaf augustus 2026

Voorstel

Gebruik maken van de werkgroep vanuit de opdracht van de schoolleiders. Eén werkgroep formeren met in elk geval één bestuurder, twee schoolleiders (één VO en één VSO), twee medewerkers vanuit de scholen (één VO en één VSO). Daarmee een startbijeenkomst van ongeveer drie uur plannen op korte termijn. Vooraf door de AV een projectleider (intern of extern) aanstellen, welke deze eerste bijeenkomst ook kan gaan organiseren.

Slotopmerking

Het verminderen van de druk op het VSO is een gedeelde opdracht. Dit plan vraagt om gezamenlijke inzet, maar biedt ook ruimte voor maatwerk en innovatie binnen scholen. Door (nog) meer verantwoordelijkheid te nemen binnen het VO en de samenwerking met het VSO te versterken, maken we passend onderwijs structureel mogelijk.

Update februari/maart 2026

Opsteller : Corianne Gruijters
Datum : februari/maart 2026

Aanleiding

De instroom in het speciaal voortgezet onderwijs (VSO) groeit, mede door toenemende complexiteit in ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Het verdwijnen van het OPDC -onderwijsplek en -tussenvoorziening heeft tevens voor een exponentiele groei van cluster4 leerlingen gezorgd.

Tegelijkertijd staat het regulier onderwijs onder druk, met stijgende werkdruk en meer leerlingen met een complexere ondersteuningsvraag, binnen de structuur van een grote scholengemeenschap. Door het overnemen van de expertise van het OPDC is getracht deze leerlingen een goede plek binnen regulier onderwijs te geven. Dit heeft er echter niet toe geleid dat leerlingen met een complexere ondersteuningsvraag bediend kunnen worden in een reguliere school en dat er minder leerlingen naar het speciaal onderwijs verwezen worden.

Het doel is dan ook om:

- Het doel is dan ook om: De instroom naar het VSO waar mogelijk te beperken.
- Meer leerlingen te behouden binnen het regulier onderwijs.
- VSO en VO te laten samenwerken in expertise-uitwisseling en maatwerktrajecten.

Doelstellingen

1. Structurele samenwerking opzetten tussen VO en VSO.

Huidige stand van zaken

Binnen het samenwerkingsverband heeft het **Esdalcollege** een intensieve samenwerking met de **Atlas**. Hierbij gaat het om leerlingen van de Atlas die in een reguliere klas onderwijs volgen, samen met leerlingen van het **vakcollege**. Voor deze groep leerlingen is er een vangnet gecreëerd in de vorm van een trajectgroep-campus bemenst door een trajectgroepcoördinator vanuit de **Atlas**. Deze is fulltime aanwezig en daardoor ook altijd beschikbaar voor de betreffende leerlingen van de trajectgroep en voor de docenten met een hulpvraag. Ook leerlingen van het vakcollege kunnen na opschaling van de ondersteuning gebruikmaken van de begeleiding die geboden wordt in deze trajectgroep-campus.

Tijdens ontwikkeldagen is er de mogelijkheid voor het team om een dag mee te draaien bij **RENN4** de Atlas. De manier van lesgeven, de begeleiding door docenten en de groepsgrootte bij **RENN4** verschillen van die in het regulier onderwijs. Het is daarom waardevol dat docenten inzicht krijgen in de onderwijssetting waar deze leerlingen vandaan komen. Een aantal docenten/onderwijsassistenten heeft hier al gebruik van gemaakt.

De opbrengsten zijn positief, 6 leerlingen van de **Atlas** staan op de nominatie om naar regulier vakcollege te gaan. Ook in Klazienaveen en bij de **Boermarkeweg** wordt samenwerking met de Atlas uitgebouwd. In Klazienaveen is er een docent van de Atlas aangenomen en wordt er getracht middels deze expertise de aanvraag van TLV's te voorkomen. Bij de **Boermarkeweg** wordt de samenwerking gericht op klas 3,4 mavo.

Het **Esdalcollege Borger** en **Oosterhesselen** zijn beiden kleinere locaties, waardoor er beperkte mogelijkheden zijn om extra ondersteuning vorm te geven. Deze locaties hebben wel een trajectgroep (dug-out). Zij zouden graag net zoals in Emmen een vaste medewerker van de Atlas hebben die mee kan kijken en advies kan geven. Het liefst een vast moment in de week.

Het **Hondsrugcollege** heeft momenteel geen samenwerking met de Atlas. De afgelopen schooljaren is er onderzocht of er een symbiose plaats zou kunnen vinden tussen bovenbouw leerlingen van de Atlas en het Hondsrugcollege. De Atlasleerlingen zouden mee gaan draaien met de reguliere klassen bij de praktijkvakken. Dit bleek om alle leerlingen van leerjaar 3 te gaan, hetgeen zo'n grote groep was dat dit niet opgevangen kon worden bij het Hondsrugcollege. Daarnaast gaf dit financieel dermate grote uitdagingen (met gesloten beurs) dat het Hondsrug College hier geen mogelijkheid toe zag en heeft besloten dit niet aan te kunnen gaan.

Er zijn de afgelopen jaren 2 leerlingen geweest die op het Hondsrugcollege praktijk gevolgd hebben en de theorie (PTA van het Hondsrug College) bij de Atlas. Deze leerlingen zijn geslaagd en hebben een regulier vmbo-diploma gehaald.

Het **Hondsrugcollege** heeft zelf verschillende medewerkers (ex-cluster4, ex-opdc) met expertise op het gebied van gedrag in huis, vandaar dat de inzet van personeel van de Atlas (docenten/ onderwijsassistenten) op dit gebied geen meerwaarde heeft. Het Hondsrug College heeft in haar ondersteuningsstructuur een structuurklas op BB-niveau, een LWT-klas (bovenbouw vmbo-BB) en een maatwerkvoorziening. Dit laatste is schoolbreed. Momenteel zijn er drie leerlingen met een TLV die op het Hondsrugcollege het reguliere programma volgen en intensief worden begeleid door medewerkers met expertise gedrag binnen het Hondsrugcollege zelf.

Het **Hondsrug College** wil graag samenwerken met alle betrokken scholen uit ons samenwerkingsverband en dus ook met de Atlas.

Het **RSG ter Apel** kent ook een trajectgroep waar verschillende leerlingen opgevangen worden. Er is wel contact geweest met de Atlas, over een samenwerking. De Atlas gaf aan voldoende bemensing te hebben, maar te weinig lokalen. Het RSG heeft aangegeven dat zij lokalen beschikbaar hebben. Hier is de samenwerking gestopt. Er is momenteel geen samenwerking. Het RSG heeft een eigen schoolmaatschappelijk werk en orthopedagoog in dienst. Het RSG zou de samenwerking graag weer in gang zetten.

De Nieuwe Veste beschikt op de locatie PrO Coevorden niet langer over een trajectgroep (rebound). PrO Coevorden is een kleine locatie met een relatief complexe leerlingenpopulatie, waaronder veel oud SO leerlingen. Dankzij de kleinschaligheid lukt het echter om deze leerlingen binnen de school te behouden en passend te begeleiden. Op de hoofdlocatie werkt De Nieuwe Veste met de Pitstop, van waaruit extra ondersteuning wordt geboden. De Nieuwe Veste wil dit versterken door gebruik te

maken van een ondersteuningsconcept zoals de samenwerking van het Esdal College met De Atlas (RENN4): een vaste expert die één of meerdere dagen per week op de locatie aanwezig is om leerlingen te coachen en te begeleiden. De leerlingen volgen hun normale rooster maar kunnen altijd terugvallen op hun Coach/mentor.

Het DC Terra heeft 2 jaar geleden één leerling gehad met een TLV. Deze was op de achtergrond aanwezig. Er was geen plek bij de Atlas en daarop is besloten deze leerling te plaatsen binnen het Terra met extra begeleiding vanuit de Atlas. 1 uur per week kwam een medewerker die een gesprek had met deze leerling. Deze leerling zit nog steeds op het Terra. Het traject werd bekostigd vanuit PAT.

Het Terra heeft daarnaast een trajectklas, een orthopedagoog, een onderwijsassistent-> extra handen in de klas en ook voor bep. leerlingen (2 visioleerlingen, 1 maatwerklerling leerjaar 3 vanuit thuiszitten na groep 8) en een collega die de opleiding gedragsspecialist heeft gedaan, zij gaat nu individuele leerlingen begeleiden maar ook groepen en (nieuwe) collega's. Terra zou graag op afroep een gedragswetenschapper van de Atlas in willen vliegen op casusniveau.

Het Carmelcollege heeft geen samenwerking met de Atlas. Het Carmelcollege heeft IASSo, een groep leerlingen met internaliserende ASS of angstproblematiek op havo/vwo niveau. Daarnaast draait op het Carmelcollege een pilot SKILLS. Deze groep is voor leerlingen die tijdelijk niet in hun eigen klas kunnen zijn. Ze krijgen een maatwerkprogramma in een eigen lokaal, waarbij ze naast lesstof vaardigheden aangeboden krijgen, met als doel terugkeren naar eigen klas. Hier worden leerlingen opgevangen waarvoor in het verleden een TLV aangevraagd werd. Deze groep wordt gerund door een ex-cluster 4 docent. Daarnaast is de expertise van een orthopedagoog-generalist en Gz-psycholoog binnen de school aanwezig. Het Carmelcollege zou wel gebruik willen maken van bijvoorbeeld workshops die de Atlas kan aanbieden.

PRO Emmen heeft 2 plusklassen, een voor internaliserende problematiek en een voor externaliserende problematiek in combinatie met een hoog verzuim. In deze groepen worden leerlingen opgevangen tussen de 12 en 18 jaar. Het onderwijs is op basis van maatwerk. Beide groepen worden ondersteund door een orthopedagoog en schoolmaatschappelijk werk. Tevens is er een onderwijsassistent in beide klassen. De school heeft 2 orthopedagogen in dienst en 2 schoolmaatschappelijk werksters. Er is op het niveau van gedragswetenschappers meerdere keren per jaar casusoverleg/verzuimoverleg, en daarbuiten weten ze elkaar ook goed te vinden.

De mentoren van de beide Plusklassen hebben wekelijks overleg met de orthopedagoog en stagebegeleiding. Op PRO zijn we bezig met een langlopend proces genaamd Herijking onderwijs. In verschillende werkgroepen worden specifieke onderwijsfacetten opgezet of doorontwikkeld. Voor de Plusklassen is er een aparte werkgroep. Binnen deze werkgroep staat dit jaar deskundigheidbevordering centraal. Dit heeft te maken met de complexiteit van de problematiek bij steeds meer leerlingen. Verschillende bezoeken bij collega scholen staan reeds gepland. De orthopedagogen van PRO en de Atlas hebben regelmatig contacten om casussen te bespreken en als

Binnen **cluster 3 Triantha** is er samenwerking met cluster 4 en de praktijkschool op orthopedagogen niveau (4x intervisie). Ze consulteren elkaar bij moeilijke casussen.

Zij hebben een structuurgroep, een hele kleine klas voor leerlingen waarbij het gedrag voorliggend is. Ook hierbij wordt er samengewerkt met de Atlas, als er expertise nodig is.

Vanuit de **Atlas** is aangegeven dat zij openstaan voor samenwerking en momenteel een krimpopdracht hebben. Tegelijkertijd werken zij actief toe naar inclusief onderwijs. Vanuit deze gezamenlijke opgave gaan zij dan ook graag de samenwerking aan met reguliere scholen in de regio.

Er zijn verschillende initiatieven vanuit de Atlas om deze samenwerking concreet vorm te geven:

- Gedragswetenschappers en intern begeleiders zijn bereid om teamscholing te verzorgen op reguliere scholen
- Bij de ondersteuningscoördinatoren hebben zij al een introductie verzorgd over de ABC-piramide, waarmee zij hun expertise en aanpak inzichtelijk hebben gemaakt
- Daarnaast bieden zij aan dat docenten/medewerkers de mogelijkheid krijgen om een of meerdere dagdelen mee te draaien binnen hun onderwijssetting. Dit biedt waardevolle praktijkervaring en stimuleert kennisdeling
- De Atlas organiseert drie keer per jaar een informatieve bijeenkomst voor (potentiële) nieuwe leerlingen en hun ouders. Ook collega's uit het regulier onderwijs zijn hierbij van harte welkom om aan te sluiten en kennis te maken met de visie en werkwijze van de Atlas.

De samenwerking zoals met het Esdalcollege zou de Atlas graag uitbreiden met andere scholen.

Geconcludeerd kan worden dat de samenwerking tussen VO en VSO zeker kansen biedt tot verbetering, dat de verschillen tussen de reguliere scholen groot zijn. Vaak om hele praktische redenen. Er is dan ook niet één antwoord op de vraag welke vorm van samenwerking is het meest geschikt. Het zal maatwerk moeten zijn.

3Op welke wijze hebben andere SWV de samenwerking met cluster4 vormgegeven.

De verschillen tussen de ons omringende samenwerkingsverbanden zijn groot. Toch hebben zij geen wachtlijst voor speciaal onderwijs en is het verwijzingspercentage veel kleiner dan in Emmen. Wel blijkt dat deze samenwerkingsverbanden een expertiseteam hebben en een voorziening voor leerlingen die thuiszitten of tijdelijk even buiten de reguliere setting onderwijs volgen, om vervolgens weer terug te keren naar een reguliere school. Binnen het expertiseteam worden regelmatig leerlingen besproken, met als doel zoveel mogelijk leerlingen te behouden of weer terug te brengen in het regulier onderwijs. Alle scholen kunnen hier advies vragen, ook cluster 4, gezamenlijk wordt dat aan een plan gewerkt. Ook jeugdzorg kan desgevraagd aansluiten. Daarnaast biedt het expertiseteam ook desgewenst scholing aan. Dit is vraag-gestuurd.

Daarnaast is er een reguliere school voor voortgezet onderwijs die op een van de locaties een thuiszittersklas heeft vormgegeven. Binnen deze klas worden thuiszitters weer langzaam toegeleid naar onderwijs. Er staat een deskundig team op deze groep (gedragsspecialisten op verschillende niveaus).

2. De ondersteuning binnen het regulier onderwijs versterken.

Om inclusiever onderwijs te realiseren, zullen wij de komende jaren moeten investeren in versterking van het regulier voortgezet onderwijs. Dit begint bij een gezond pedagogisch klimaat, omdat dit bepalend is voor het welbevinden van leerlingen. Een cruciaal kenmerk van een goed pedagogisch klimaat is onder meer dat elke leerling de ondersteuning krijgt die hij/zij nodig heeft. Daarom is het van belang om de komende jaren te blijven investeren in goede basisondersteuning. In feite is inclusief onderwijs goed onderwijs: wat goed is voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte is goed voor alle leerlingen. Het gesprek over inclusiever onderwijs moet op schoolniveau worden gevoerd. Het is belangrijk dat er daarbij aandacht is voor de stem van de docent en van de leerling, omdat zij een cruciale rol spelen in de ontwikkeling van inclusiever onderwijs. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en aansturing van inclusiever onderwijs en het samenwerkingsverband vervult een stimulerende en faciliterende rol. Om reguliere vo-scholen te versterken, is professionalisering van docenten van belang. Zij moeten worden toegerust om in een diverse groep flexibel en groepsgericht onderwijs te geven. Variatie en diversiteit is de nieuwe norm. Dit betekent onder meer dat leraren andere, meer diverse vormen van leren toepassen. Ook de professionalisering van leraren is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de scholen/besturen. Het samenwerkingsverband kan, waar dat zinvol/gewenst is, gezamenlijke scholing organiseren en kan als 'makelaar' fungeren door de scholingsbehoeften van besturen te inventariseren en passende scholingspartners aan te dragen.

3. Zorgleerlingen eerder signaleren en begeleiden binnen het reguliere systeem.

De eerste signalering van zorgleerlingen is bij toelating op het voortgezet onderwijs. Alle scholen hebben hetzelfde doel, voor iedere leerling een passende plek. Leerlingen met een grotere zorgvraag worden middels warme overdracht en intakegesprekken in kaart gebracht, zodat er vanaf de start maatwerk geboden kan worden. Toch blijken er ieder jaar weer leerlingen te zijn die ondanks de grote zorgvuldigheid van handelen uitvallen in het regulier onderwijs. De overstap van een kleine

basisschool naar de grote school, met veel verschillende docenten en vrije situaties voor voortgezet onderwijs is daar mede debet aan. In het PO-VO overleg is dit steeds een agendapunt, met als doel elkaars taal te spreken, waardoor leerlingen direct op de juiste plek kunnen starten. Ook de verschillen tussen de scholengemeenschappen biedt kansen om leerlingen te behouden voor het regulier voortgezet onderwijs. Middels de scholentour hebben basisscholen een inkijkje kunnen krijgen bij het voortgezet onderwijs en hun ondersteuningsmogelijkheden.

4. Maatwerkoplossingen bieden om thuiszitten of overstap naar VSO te voorkomen.

Er zijn verschillende structurele manieren om de tot een vermindering van instroom en vergroten van uitstroom uit het speciaal onderwijs te realiseren. Hierbij is ook gekeken naar good practice bij de samenwerkingsverbanden om ons heen en ons eigen samenwerkingsverband.

Door de verschillen in de regulier voortgezet onderwijs scholen ontstaan er mogelijkheden om de ondersteuning van leerlingen met een extra ondersteuningsvraag ook verschillend in te vullen. Scholen specialiseren zich en realiseren ieder een vorm van samenwerking tussen VO en VSO, die bij hen past. Hierdoor blijft de eigenheid en autonomie van de scholen gewaarborgd. Tevens zal dit een garantie zijn voor een dekkend thuisnabij schoolaanbod voor alle leerlingen van ons samenwerkingsverband.

5. Preventieve ondersteuning bij de overgang van PO naar VO zodat kwetsbare leerlingen niet tussen wal en schip vallen.

Het hybride model: leerlingen volgen met extra ondersteuning les op een reguliere VO- school. Dit kan in een intensieve samenwerking, zoals op het Esdal vakcollege vormgegeven wordt, maar ook in een minder intensieve vorm, doordat het om een geringere groep leerlingen gaat.

(Preventieve ambulante begeleiding): Gedragswetenschappers of docenten van de Atlas kijken mee bij leerlingen waarbij het regulier onderwijs handelingsverlegen is, ter voorkoming van de aanvraag voor een TLV.

Een klas voor externaliserende leerlingen, waarbij leerlingen tijdelijk binnen een eenduidige kleine gestructureerde setting aan zichzelf en onderwijs werken.

Een klas voor internaliserende leerlingen met ASS-problematiek op vmbo-niveau (zie IASSo-model).

Een thuiszittersklas: voor kinderen die niet naar school gaan, en waarbij de schoolgang opgebouwd moet gaan worden.

6. Professionalisering van VO-docenten en ondersteuningsteams.

Scholing op schoolniveau, waardoor iedere school gericht zijn kennis kan vergroten.

Collegiale consultatie, zowel binnen reguliere scholen als speciaal onderwijs. Een vaste gedragswetenschapper die de reguliere school kent, en daar als vraagbaak kan dienen.

Intervisiegroepen, bestaande uit docenten van reguliere scholen en het VSO

Gezamenlijke studiedagen, samenwerkingsverbandbreed kennisuitwisseling.

Advies

Alle scholen van het samenwerkingsverband conformeren zich aan het besluit dat binnen het samenwerkingsverband inclusiever onderwijs noodzakelijk is, om de groei van speciaal onderwijs tegen te gaan. Samen zal de verantwoordelijkheid gedragen moeten worden. Hierbij zal iedere scholengemeenschap een vorm van samenwerking met de Atlas, dan wel een deel van de leerlingen van de Atlas op gaan vangen, gaat realiseren, een vorm van samenwerking die past bij de identiteit van de school. Het samenwerkingsverband bewaakt hierbij dat alle scholen aan bod komen. Hierdoor waarborgen we dat er binnen ons samenwerkingsverband een dekkend aanbod is en blijft. Het is hierbij van belang dat er openheid is en afstemming komt omtrent wie wat aan wil bieden. De scholen dienen hiervoor voor zover van toepassing, een projectplan in bij het samenwerkingsverband.

Het samenwerkingsverband faciliteert de financiën die noodzakelijk zijn om de projecten te kunnen opstarten en daarnaast ook blijvend te ondersteunen. Daarbij onderzoekt het samenwerkingsverband of er mogelijk subsidies zijn.

Het samenwerkingsverband zorgt ervoor dat er een overzicht van scholingsaanbod in de regio komt.

Voorwaarden voor succes:

- Draagvlak binnen VO-schoolleiding en teams.
- Toegang tot financiële middelen.
- Beschikbaarheid van gespecialiseerde ondersteuning.
- Heldere communicatie intern, maar ook met externe partners.
- Flexibiliteit in regelgeving waar nodig.

Opbrengsten / Monitoring:

- % leerlingen dat wordt doorverwezen naar VSO (jaarlijks).
- % leerlingen met ondersteuningsbehoefte dat succesvol in VO blijft.
- Tevredenheidsonderzoek onder docenten en ouders.
- Aantal ingezette ondersteuningstrajecten VO.
- Verzuim- en thuiszitterscijfers